

Sylabus przedmiotu

Przedmiot:	Źródłoznawstwo archeologiczne cz. IV
Kierunek:	Archeologia, I stopień [6 sem], stacjonarny, praktyczny, rozpoczęty w: 2013
Tytuł lub szczegółowa nazwa przedmiotu:	Źródłoznawstwo archeologiczne cz. IV (okres lateński, rzymski i wędrówek ludów)
Rok/Semestr:	II/4
Liczba godzin:	30,0
Nauczyciel:	Niezabitowska-Wiśniewska Barbara, dr
Forma zajęć:	laboratorium
Rodzaj zaliczenia:	zaliczenie na ocenę
Punkty ECTS:	2,0
Godzinowe ekwiwalenty punktów ECTS (łącznie liczba godzin w semestrze):	10,0 Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia realizowane w formie konsultacji 30,0 Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia realizowane w formie zajęć dydaktycznych 10,0 Przygotowanie się studenta do zajęć dydaktycznych 5,0 Przygotowanie się studenta do zaliczeń i/lub egzaminów 5,0 Studiowanie przez studenta literatury przedmiotu
Poziom trudności:	podstawowy
Wstępne wymagania:	<ul style="list-style-type: none"> • umiejętne korzystanie z wiedzy zdobytej w trakcie zajęć dotyczących epoki brązu i wczesnej epoki żelaza oraz historii starożytnej
Metody dydaktyczne:	<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenia laboratoryjne • ćwiczenia przedmiotowe • dyskusja dydaktyczna • ekspozycja • klasyczna metoda problemowa • konsultacje • objaśnienie lub wyjaśnienie • opis • pokaz • z użyciem komputera • z użyciem podręcznika programowanego
Zakres tematów:	<ol style="list-style-type: none"> 1. zasady poprawnego tworzenia klasyfikacji i ich celowość 2. typologia fibul O. Almgrena 3. charakterystyka i klasyfikacje najważniejszych grup i typów fibul występujących na terenie ziem polskich 4. typologia sprzączek R. Madydy-Legutko 5. okucia końca pasa 6. ceramika lepiąca ręcznie i toczona w kulturze przeworskiej 7. ceramika lepiąca ręcznie i toczona w kulturze wielbarskiej 8. przęśliki i ciężarki tkackie 9. bransolety w kulturze przeworskiej i wielbarskiej 10. klamerki esowate oraz wisiorki gruszkowate i kuliste 11. wisiory opasane, wisiorki wiaderkowate, koszyczkowate, kapsułkowe, toporowate, parasolkowate i inne 12. okucia zamków szkatulek i klucze 13. okucia rogów do picia 14. krzesiwa, krzesaki i iglice 15. pierścionki 16. szpile metalowe, kościane i rogowe 17. grzebienie 18. importowane naczynia metalowe ze szczególnym uwzględnieniem ziem polskich 19. importowane naczynia szklane ze szczególnym uwzględnieniem ziem polskich 20. terra sigillata - charakterystyka, ośrodki produkcji, znaleziska z terenu ziem polskich 21. monety rzymskie 22. paciorki 23. uzbrojenie Sauromatów i Sarmatów 24. inne kategorie zabytków sauromackich i sarmackich - kamienne ołtarzyki, kadzielnice, kotły, falery, lustra, dzwonki, kolczyki, diademy
Forma oceniania:	<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenia praktyczne/laboratoryjne • końcowe zaliczenie pisemne • obecność na zajęciach • ocena ciągła (bieżące przygotowanie do zajęć i aktywność) • referat
Warunki zaliczenia:	<ul style="list-style-type: none"> • zaliczenie praktyczne • ćwiczenia praktyczne/laboratoryjne • końcowe zaliczenie pisemne • obecność na zajęciach; ocena ciągła (bieżące przygotowanie do zajęć i aktywność) • referat

- spis podstawowych typologii zabytków z okresu rzymskiego i okresu wędrówek ludów, które będą omawiane na zajęciach znajduje się w książce: **A. Kokowski, J. Andrzejowski, Chr. Leiber (red.), Wandalowie - strażnicy bursztynowego szlaku, Lublin-Warszawa 2004, s. 361-367 w artykule M. Gładysz-Juścińskiej i M. Juścińskiego.**

spis szczegółowy

- Alekseeva E.M., *Antičnye busy Severnogo Pričernomor'ja*, Archeologija SSSR, Svod Archeologičeskich Istočnikov, G1-12, Moskva 1975, 1978, 1982.
- Almgren O. *Studien über Nordeuropäische Fibelformen der ersten nachchristlichen Jahrhunderte mit Berücksichtigung der provincialrömischen und südrussischen Formen*. Leipzig 1923.
- Andrzejowski J., Okucia rogów do picia z młodszego okresu przedrzymskiego i okresu wpływów rzymskich w Europie środkowej i północnej, *Materiały Starożytne i Wczesnośredniowieczne*, t. VI: 1991, s. 7-120.
- Andrzejowski J., Zapinki o cechach mieszanych II i IV grupy Almgrena, *Barbaricum*, t. 3, Warszawa 1994, s. 87-129.
- Andrzejowski J., Powiązania kultur przeworskiej i wielbarskiej w świetle znalezisk bransolet, *Kultura Przeworska*, t. I, Lublin 1994, s. 317-341.
- Andrzejowski J., Wschodnia strefa kultury przeworskiej – próba definicji, *Wiadomości Archeologiczne*, t. LIV: 1995-1998, 2001, s. 59-87.
- Andrzejowski J., Cieśliński A., Germanie i Bałowie u schyłku starożytności. Przyjazne związki czy wrogie sąsiedztwo? [w:] *Kultura bogaczewska w 20 lat później*, Warszawa 2007, s. 279-319.
- Andrzejowski J., Prochowicz R., Rakowski T., Brooches Type Gródek 47 and their dating, (w:) B. Niezabitowska-Wiśniewska, M. Juściński, P. Łuczkiwicz, S. Sadowski (red.), *The turbulent epoch. New materials from the Late Roman Period and the Migration Period I*, Lublin 2008, s. 39-61.
- Beckmann B., *Studien über die Metallnadeln der römischen Kaiserzeit in freien Germanien*, Saalburg Jahrbuch, t. XXIII: 1996, s. 1-105.
- Beckmann Ch., *Metallfingerringe der römischen Kaiserzeit im freien Germanien*, Saalburg Jahrbuch, t. XXVI: 1969, s. 5-106.
- Blume E., *Die germanischen Stämme und die Kulturen zwischen Oder und Passarge zur römischen Kaiserzeit*, Teil I: Text, Mannus-Bibliothek 8, Würzburg 1912.
- Chmielowska A., *Grzebień starożytny i wczesnośredniowieczny z ziem polskich*, Łódź 1971.
- Cnotliwy E., *Grzebień rogowy i kościany od I do V w. n.e. na Pomorzu Zachodnim*, *Materiały Zachodniopomorskie*, t. IX: 1963, s. 167-219.
- Dąbrowska T., *Die späten kräftig profilierten Fibeln (Almgren Typ 84) in Polen*, (w:) K. Godłowski, R. Madyda-Legutko (red.), *Probleme der relativen und absoluten Chronologie ab Latènezeit bis zum Frühmittelalter*, Kraków 1992, s. 103-109.
- Dąbrowska T., *Późne odmiany fibul silnie profilowanych w Polsce*, *Wiadomości Archeologiczne*, t. LIII: 1993-1994 (1995), s. 3-34.
- Dobrzańska H., *Zagadnienie datowania ceramiki toczonyj w kulturze przeworskiej*, *Archeologia Polski*, t. XXIV/1: 1980, s. 87-152.
- Eggers H. J. *Der römische Import im freien Germanien*. Hamburg 1951.
- Jamka R., *Fibule typu oczkowatego w Europie Środkowej ze szczególnym uwzględnieniem ziem polskich*, *Mat. Star. X*, 1964, s. 7-104.
- Jonakowski M., *Komplet narzędzi do krzesania ognia w kulturze przeworskiej ze szczególnym uwzględnieniem krzesiw sztabkowatych*, [w:] *Concordia. Studia ofiarowane Jerzemu Okuliczowi-Kozarynowi w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin*, Warszawa 1996, s. 93-104.
- Kaczanowski P., *Drochlin, ciałopalne cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich*, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego*, t. DCCCXXVIII = *Prace Archeologiczne*, z. 40, Kraków 1987.
- Kokowski A., *Die Feuerstahlwerkzeuge der Przeworsk-Kultur*, (w:) A. Kokowski (red.), *Memoires Archeologiques*, Lublin 1985, s. 109-127.
- Kokowski A., *Ze studiów nad ceramiką wykonaną na kole w kulturze wielbarskiej*, (w:) J. Gurba, A. Kokowski (red.), *Kultura wielbarska w młodszym okresie rzymskim*, t. I, Lublin 1988, s. 157-176.
- Kokowski A., *Grób wojownika kultury przeworskiej z Orońska w woj. radomskim*, *Acta Universitatis Lodziensis, Folia Archeologica*, t. 12, Łódź 1991, s. 105-133.
- Kokowski A., *Grupa masłomęcka. Z badań nad przemianami kultury Gotów w młodszym okresie rzymskim*, Lublin 1995.
- Kokowski A., *O tak zwanych blaszanych fibulach z półokrągłą płytką na główce i rombowałą nóżką*, *Studia Gothica*, t. I, Lublin 1996, s. 153-184.
- Kokowski A., *Metalowe wisiorki w kształcie topora na terenie Barbaricum na północ i północny-wschód od limesu rzymskiego, w okresie rzymskim i we wczesnym okresie wędrówek ludów*, (w:) J. Ilkjær, A. Kokowski (red.), *20 lat archeologii w Masłomęczu*, t. I, Lublin 1997, s. 99-116.
- Kokowski A., *Schlossbeschläge und Schlüssel im Barbaricum in der römischen Kaiserzeit und der frühen Völkerwanderungszeit*, *Klasyfikacje zabytków archeologicznych*, t. II, Lublin 1997.
- Kleeman O., *Zwei ostgermanische Kapselanhänger aus Glogau und die Verbreitung der Kapselanhänger, Altshlesien*, t. VIII: 1939, s. 76-85.
- Kleeman O., *Völkerwanderungszeitliche Funde aus dem südlichen Ostpreußen*, (w:) *Documenta Archaeologica Wolfgang La Baume dedicata*, Bonn 1956, s. 71-78.
- Levada M., *Metalličeskie grebni pozdnego rimskogo vremeni v Jugo-Vostočnoj Evrope*, (w:) *Sto let černjachovskoj kul'ture*, Kiev 1999, s. 112-125.
- Levada M., *Metal Combs of the Second Quarter of the First Millenium AD in Eastern Europe*, [w:] M. Mączyńska, T. Grabarczyk (red.), *Die spätromische Kaiserzeit und die frühe Völkerwanderungszeit in Mittel- und Osteuropa*, Łódź 2000, s. 460-478.
- Liana T., *Chronologia względna kultury przeworskiej we wczesnym okresie rzymskim*, *Wiadomości Archeologiczne*, t. XXV/4: 1970 (1971), s. 429-491.
- Lund Hansen U., *Römischen Import im Norden. Warenaustausch zwischen der Römischen Reich und dem freien Germanien während der Kaiserzeit unter besondere Berücksichtigung Nordeuropas*, *Nordiske Fortidsminder Serie B*, 10, København 1987.
- Madyda R., *Sprzączki i okucia końca pasa na ziemiach polskich w okresie rzymskim*, *Materiały Starożytne i Wczesnośredniowieczne*, t. IV: 1977, s. 351-412.

Dodatkowe informacje:	Cel zajęć: zapoznanie się z systemami klasyfikacyjnymi źródeł archeologicznych; pozyskanie umiejętności interpretacji kulturowej i chronologicznej zabytków archeologicznych; nabycie podstawowych umiejętności warsztatowych dla badań nad okresami lateńskim, rzymskim i wędrówek
Modułowe efekty kształcenia:	<p>01 ma podstawową wiedzę i umiejętności praktyczne w zakresie identyfikacji kulturowo-chronologicznej źródeł archeologicznych, ich analizy i interpretacji</p> <p>02 posiada podstawowe umiejętności badawcze (formułowanie, analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, krytyczne podejście do źródeł i hipotez, opracowanie i prezentacja wyników) pozwalające na rozwiązywanie typowych problemów w archeologii, potrafi merytorycznie argumentować z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułować wnioski, ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju</p> <p>03 potrafi współdziałać i pracować w zespole przyjmując w nim różne role, umiejętnie formułując priorytety służące realizacji określonego przez siebie i grupę celu, według wskazówek kierującego</p>